

מביא אשם תלוי – מהיכן למדה הברייתא שאין כהן משיח מביא
 אשם תלוי. משיבה הגמרא: דְּתַנִּיב בפרשת אשם תלוי 'וְכַפֵּר עָלָיו
 הַכֹּהֵן עַל שְׁנֵי אֲשֵׁר שָׁנַג' (ויקרא ה' ה'), ונלמד מכפל הלשון 'שגגתו'
 אשר שגג' שדווקא מִי שְׁחָטְמָתוֹ וְשָׁנַגְתוֹ שָׁוָה – מי שכל חטאו הוא
 שגגת המעשה בלבד בלא שקדמה לה הוראת היתר, הוא מביא אשם
 תלוי, וְצָא כהן מְשִׁיחַ שָׁאִין שְׁנֵי אֲשֵׁר שָׁנַגְתוֹ וְחָטְמָתוֹ שָׁוָה, שהרי אינו חייב
 כאשר שגג במעשה בלבד, אלא אם כן קדם לו 'העלם דבר', שהתיר
 לעצמו את העבירה בטעות, דְּתַנִּיב בפרשת כהן משיח 'וְאֲשַׁמְתָּ
 הָעֵם, הֲרִי הוּא כהן מְשִׁיחַ כְּצִבּוֹר שְׁהוּרֵי לַהֵם בֵּית דִּין הַגְּדוּל,
 שחייבים רק כשקדמה שגגת הוראה לפני שגגת המעשה.
 מקשה הגמרא: כיצד יתכן ללמוד דבר זה שכהן משיח פטור מאשם
 תלוי ממה שהקישוה אותו התורה 'וְאֲשַׁמְתָּ הָעֵם, לציבור, שאינו
 חייב קרבן רק כשקדם לעבירה הוראת היתר, והרי עַד כָּאֵן לֹא
 קָאָמַר לִיהִי – עדיין איננו יודעים את הלימוד מ'לאשמת העם', שהרי
 כל קושיית הברייתא היתה שאפשר ללמוד כהן משיח ב'בנין אב'
 מבית דין גם בלי הלימוד מהפסוק 'לאשמת העם', וכיצד רוצה
 הברייתא לומר שדומה משיח לציבור שאינו מביא אשם תלוי, על ידי
 פסוק זה, וכל זה בכדי לומר שפסוק זה מיותר, והנה מתברר שלצורך
 לימוד ה'בנין אב' מוכרחים אנו לדרוש פסוק זה.
 משיבה הגמרא: אֵלָּא עיקר מה ששויים כהן משיח ובית דין הוא בכך
 שמביאים פר לחטאת, ומה שנקטה הברייתא ששויים אף לענין אֲשַׁם,
 כְּדִי נִקְבָּה – הובא רק בדרך אגב.

משנה

המשנה עוסקת בכהן משיח ובית דין שנתחייבו שניהם באותו זמן פר
 לחטאת, האם נפטר הכהן בקרבן הציבור: הוֹרָה כהן משיח והתיר
 בְּפָנָי עֲצָמוֹ איסור אחד שיש בו כרת, ובית דין התירו לציבור איסור
 אחר שיש בו כרת, וְעָשָׂה הכהן בְּפָנָי עֲצָמוֹ את האיסור שהתיר
 לעצמו, והציבור עשו את האיסור שהתירו להם בית דין, מְתַבְּפֵר לוֹ
 – מביא חטאת לכפרתו בְּפָנָי עֲצָמוֹ, ואינו נפטר בקרבן הציבור, כיון
 שהוראתו ושגגתו אינו על אותו איסור כמו שלהם. אבל אם הוֹרָה
 כהן משיח והתיר לעצמו איסור שיש בו כרת, כגון אכילת סוג של
 חלב, עִם הַצִּבּוֹר, שבאותו זמן התיר גם בית דין הגדול איסור זה
 לציבור, וְעָשָׂה הכהן המשיח כפי שהתיר לעצמו, עִם הַצִּבּוֹר, שגם
 הם עשו כפי שהורו להם בית דין, מְתַבְּפֵר לוֹ לכהן המשיח עִם
 הַצִּבּוֹר בפר העלם דבר של ציבור, ואינו חייב להביא פר לחטאת
 בפני עצמו. ומבארת המשנה מה הטעם שמתכפר כהן המשיח עם
 הציבור, משום שבדברים הרבה דומים שניהם באופן חיובם, שָׁאִין
 בֵּית דִּין שהורו היתר לציבור תְּיִבִין חטאת, עַד שְׁיִזְרוּ לְכַפֵּל מִקְצַת
 מן האיסור וְלִקְבִיִּים מִקְצַת, שלא הורו לעקור לגמרי את האיסור, וְכֵן
 כהן הַמְּשִׁיחַ אינו חייב חטאת אלא כשמתיר לעצמו מקצת מן
 האיסור ואינו עוקר לגמרי, וכיון ששגגת הוראתם דומה, נכלל כהן
 המשיח עם הציבור בכפרתם. וְאִף לֹא בְּעִבּוֹדַת בּוֹכְבִּים אין בית דין
 חייבים קרבן עַד שְׁיִזְרוּ לְכַפֵּל מִקְצַת מאיסור עבודת כוכבים,
 וְלִקְבִיִּים מִקְצַת ממנו.

נמרא

מבררת הגמרא: מְנַהֲנֵי מִיָּלִי – מהיכן למדנו שכהן משיח ובית דין
 שהורו בדבר אחד מתכפר הכהן המשיח יחד עם הציבור בקרבנם.
 מבארת הגמרא: דִּתְנֵנוּ רַבֵּנּוּ בברייתא, הוֹרָה כהן משיח עִם הַצִּבּוֹר,
 וְעָשָׂה עִם הַצִּבּוֹר, יָכוֹל הייתי לומר שִׁבְיָא פֶר לְעֲצָמוֹ, ולא יתכפר
 עם הציבור.
 ומביאה הברייתא פסוק המלמדנו שאין כהן משיח מביא פר לעצמו,
 אולם בתחילה מבררת הברייתא אם יש ללמוד זאת מבנין אב: וְדִין
 הוּא שיתכפר כהן משיח עם הציבור אף ללא ררשה מיוחדת על כך,
 שהרי נְשִׂיא מוֹצֵא מִכָּלל יָחִיד – נשיא היה בכלל הפסוק וְאֵם נֶפֶשׁ
 אַחַת תִּחָּטֵא בְּשִׁגְגָה' (ויקרא ד' כז), ככל יחיד המביא כבשה או שעירה,
 והוציאו הכתוב מן הכלל וחייבו להביא שעיר זכר (ויקרא ד' כט), וכמו

הברייתא מבארת כיצד ניתן ללמוד כהן משיח מבית דין שהורו
 לציבור: צִבּוֹר שעשה על פי הוראת בית דין, מוֹצֵא – הוציאה אותם
 התורה מִכָּלל יָחִיד, שיחיד החוטא מביא כבשה או שעירה, ואילו
 בית דין מביאים דווקא פר, וְכֵן מְשִׁיחַ, אף הוא מוֹצֵא מִכָּלל יָחִיד,
 שמביא פר כמו בית דין ולא כחידו. ומכיון שמצינו שציבור ומשיח
 שווים, יש ללמוד זה מזה, מֵה צִבּוֹר שעשו על פי הוראת בית דין, אִין
 תְּיִבִין חטאת אֵלָּא רק עַל הָעֵלֶם דְּבָר – אם נעלמה מהם ההלכה,
 והתירו דבר שיש בו כרת, עִם שְׁנֵי מַעֲשֵׂה – וגם עשו העם את
 העבירה בשוגג על פיהם. אִף כהן מְשִׁיחַ לֹא יֵהָא תְּיִבִין חטאת אֵלָּא
 רק עַל הָעֵלֶם דְּבָר, שהתיר לעצמו בטעות, עִם שְׁנֵי מַעֲשֵׂה – וגם
 עשה את העבירה בשוגג על פי היתרו.
 דוחה הברייתא: אוּ בְּלָף לְדָרְךָ זו – יכול אתה לילך בדרך אחרת,
 ויהא הדין להיפר, בכך שנלמד כהן משיח מנשיא, שכן נְשִׂיא מוֹצֵא
 מִכָּלל יָחִיד, שאינו כחיד המביא כבשה או שעירה, אלא מביא
 שעיר זכר, וְכֵן מְשִׁיחַ אף הוא מוֹצֵא מִכָּלל יָחִיד, שמביא פר
 לחטאת, וממצאו דומים כהן משיח ונשיא בענין זה ששניהם יחידים
 ואינם מביאים כבשה או שעירה לחטאת כחידים, ואם כן יש לנו
 ללמוד כהן משיח מנשיא, מֵה נְשִׂיא מְבִיא חטאת בְּשִׁנְגַת מַעֲשֵׂה
 בלבד בְּלֹא הָעֵלֶם דְּבָר – בלא שיריה לעצמו מקודם להתיר
 העבירה, אִף כהן מְשִׁיחַ מְבִיא חטאת בְּשִׁנְגַת מַעֲשֵׂה בלבד בְּלֹא
 הָעֵלֶם דְּבָר.
 עתה מבררת הברייתא למי דומה יותר כהן משיח: נְרָאָה לְמִי דוֹמָה
 כהן משיח יותר, לבית דין או לנשיא. ונראה שדומה לבית דין, שהרי
 צִבּוֹר מתכפרים על ידי בית דין בְּפֶר לחטאת, וְאִין הם מְבִיאִין אֲשַׁם
 תְּלִוי – כשיש ספק לבית דין אם התירו לציבור בשוגג עבירה
 שחייבים עליה חטאת הם פטורים מאשם תלוי, וגם כהן מְשִׁיחַ
 מתכפר בְּפֶר, וְאִין מְבִיא אֲשַׁם תְּלִוי, ואם כן מאחר ודומים הם,
 נלמד כהן משיח מציבור, מֵה צִבּוֹר שעשה על פי בית דין אִינוֹ תְּיִבִין
 הבית דין חטאת אֵלָּא עַל הָעֵלֶם דְּבָר עִם שְׁנֵי מַעֲשֵׂה, אִף כהן
 מְשִׁיחַ לֹא יֵהָא אִין חטאת אֵלָּא עַל הָעֵלֶם דְּבָר עִם שְׁנֵי מַעֲשֵׂה.
 דוחה הברייתא: אוּ בְּלָף לְדָרְךָ זו – יכול אתה לילך בדרך
 אחרת ולומר שיותר דומה כהן משיח לנשיא, שכן נְשִׂיא מְבִיא
 שְׁעִירָה – עז נקבה לחטאת בְּעִבּוֹדַת בּוֹכְבִּים – אם עבד עבודה זרה
 בשוגג, וּמְבִיא אֲשַׁם וְדָאִי אם עבר עבירה שחייבים עליה אשם, וכמו
 כן כהן מְשִׁיחַ מְבִיא שְׁעִירָה לחטאת בְּעִבּוֹדַת בּוֹכְבִּים, וּמְבִיא אֲשַׁם
 וְדָאִי. ומאחר ודומים כהן משיח ונשיא בשני דברים אלו, נלמד כהן
 משיח מנשיא ונדון כך, מֵה נְשִׂיא מְבִיא חטאת בְּשִׁנְגַת מַעֲשֵׂה בלבד
 בלא שקדם והתיר לעצמו את העבירה שעבר, אִף כהן מְשִׁיחַ מְבִיא
 חטאת בְּשִׁנְגַת מַעֲשֵׂה בלבד.
 עתה מתיישבת הברייתא, שמאחר וניתן לדמות כהן משיח לנשיא
 ולחייבו בשגגת מעשה בלא שגגת הוראה, לכך צריכים אנו ללימוד
 מיוחד, וכך למדים, תְּלִמוֹד לומַר, 'אם הפכה הַמְּשִׁיחַ יָחָא וְאֲשַׁמְתָּ
 הָעֵם' (ויקרא ד' א), הֲרִי הוּא כהן מְשִׁיחַ כְּצִבּוֹר, שבפסוק זה הוקש כהן
 משיח לציבור שעשו על פי הוראת בית הדין, מֵה צִבּוֹר אִינוֹ מְבִיא
 חטאת אֵלָּא עַל הָעֵלֶם דְּבָר עִם שְׁנֵי מַעֲשֵׂה, אִף כהן מְשִׁיחַ אִינוֹ
 מְבִיא חטאת אֵלָּא דווקא עַל הָעֵלֶם דְּבָר עִם שְׁנֵי מַעֲשֵׂה.
 שואלת הגמרא: מאחר והוקש כהן משיח להוראת בית דין לציבור,
 אִימָא – אמור להשוותו עוד לציבור, מֵה צִבּוֹר על ידי שהוֹרָה בית
 דין הוראת היתר וְעָשָׂה הציבור את העבירה אֲחֲרֵיו בְּהוֹרָתוֹ של
 הבית דין, תְּיִבִין בית הדין להביא פר לחטאת, אִף כהן מְשִׁיחַ,
 בְּשִׁהוֹרָה להתיר עבירה לאחרים וְעָשָׂה אֲחֲרֵיו את העבירה
 בְּהוֹרָתוֹ, יֵהָא תְּיִבִין חטאת כמו בית דין.
 מיישבת הגמרא: תְּלִמוֹד לומַר 'אם הפכה הַמְּשִׁיחַ וגו' וְהַקְּרִיב עַל
 חָטְאָתוֹ אֲשֵׁר חָטָא' (שם), ולמדים מכך שרק עַל מֵה שְׁחָטָא הוּא,
 מְבִיא קרבן, וְאִינוֹ מְבִיא קרבן עַל מֵה שְׁחָטָאוֹ אֲחֲרֵים על פי מה
 שהורה להם.
 הגמרא מבררת מנין שכהן משיח פטור מאשם תלוי: אִמַר מַר, כהן
 מְשִׁיחַ בְּפֶר, וְאִין מְבִיא אֲשַׁם תְּלִוי. מבררת הגמרא: מָנָא לִיהִי דָאִין

1 כן מְשִׁיחַ מוֹצֵא מְפַלֵּל יְחִיד, שאף הוא היה בכלל החיוב להביא
 2 כבשה או שעירה ככל יחיד, וחייבו הכתוב להביא פר. אם כן יש
 3 ללמוד כהן משיח מנשיא בבנין אב ולומר, מֶה – כשם שגְּשִׁיחַ אם
 4 הָטָא בְּפָנָי עֲצָמוֹ, מְבִיא שְׁעִיר לַחֲטָאת בְּפָנָי עֲצָמוֹ, ואם הָטָא עִם
 5 הַצִּבּוֹר, שעשה על פי בית דין עם הציבור, מְתַבְּסֵר לוֹ עִם הַצִּבּוֹר
 6 בַּפֶּר העלם דבר, אִךְ כהן מְשִׁיחַ אם הָטָא בְּפָנָי עֲצָמוֹ, על פי הוראת
 7 עצמו, מְבִיא פֶר לַחֲטָאת בְּפָנָי עֲצָמוֹ, הָטָא עִם הַצִּבּוֹר, שהורה
 8 לעצמו ועשה, והורו בית דין לציבור ועשו, מְתַבְּסֵר לוֹ עִם הַצִּבּוֹר.
 9 דוחה הברייתא: לֹא, אין ללמוד כהן משיח מנשיא, שהרי אִם אֶמְרַתְּ
 10 בְּנִשְׂיָא שראוי שיתכפר עם הציבור כשעשה עמהם על פי בית דין,
 11 שְׂכֵן מְתַבְּסֵר לוֹ עִם הַצִּבּוֹר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים על ידי שעיר הנעשה
 12 בפנים ושעיר המוספין המכפרים על טומאת מקדש וקדשיו. האם
 13 תֵּאמַר שהוא הדין בְּמְשִׁיחַ שְׂאִין מְתַבְּסֵר לוֹ עִם הַצִּבּוֹר בְּיוֹם
 14 הַכִּפּוּרִים, אלא מביא לבדו פר לחטאת. ממשיכה הברייתא, מכיון
 15 שבאנו לדחייה זו, הוֹאִיל וְאִין מְתַבְּסֵר לוֹ לַכֹּהֵן הַמְשִׁיחַ עִם הַצִּבּוֹר
 16 בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, יָכוֹל אֲנִי לומר שִׁבְיָא פֶר לְעֲצָמוֹ גַּם כשהורה יחד
 17 עם הציבור באותו איסור, תִּלְמִיד לֹמֵר – מלמדנו הכתוב, יְהִי קָרִיב
 18 עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הָטָא ויִקְרָא אֵל, שדווקא כשהורה בפני עצמו מביא
 19 קרבן בעצמו. הָא פִּיצַד – מה בא הכתוב ללמדנו, אימתי מביא פר
 20 לעצמו ואימתי נפטר בקרבן הציבור, הורה וְהָטָא בְּפָנָי עֲצָמוֹ, מְבִיא

21 קרבן בְּפָנָי עֲצָמוֹ, הורה וְהָטָא עִם הַצִּבּוֹר, מְתַבְּסֵר לוֹ יחד עִם
 22 הַצִּבּוֹר בקרבנם.
 23 עתה מבררת הגמרא כיצד יתכן הדין ששנינו במשנתנו שאם הורה
 24 כהן משיח לעצמו באיסור אחד, והורו בית דין לציבור באיסור אחר,
 25 ועשה על פי הוראת עצמו, חייב הכהן המשיח להביא קרבן בפני
 26 עצמו ואינו נפטר בקרבן הציבור. שואלת הגמרא: הִיכִי דְמַי – במה
 27 מדובר, אִילִימָא – אם נאמר דְהוּא מוּפְלָא – שהוא מיוחד בחכמתו
 28 בדורו, וְהֵם אִינְן מוּפְלָאִין – אינם מיוחדים בחכמה כמוהו, פְּשִׁיטָא
 29 – פשוט דְמְתַבְּסֵר לוֹ לכהן המשיח בְּפָנָי עֲצָמוֹ, שהרי הוֹרְאָה דְלַהוֹן
 30 – הוראת בית הדין אינה וְלֹא פְּלוּם לחייב קרבן העלם דבר, שכך
 31 שנינו במשנה לעיל (הא) שאם לא היה מופלא של בית דין עמהם אין
 32 הוראתם מחייבת קרבן, וכאן הכהן המשיח הוא המופלא שבדור,
 33 והורה בפני עצמו ולא עמהם. ומכיון שאין כאן הוראת בית דין, בְּעֵי
 34 אֶתְוַי – צריכים להביא בְּשִׁבְיָא או שְׁעִירָה כָּל חַד וְחַד מהציבור
 35 לחטאת יחיד כדין יחיד שחטא, ולא כציבור שעשו על פי בית דין. וְאִי
 36 – ואם מדובר דְאִינוּן – בית דין הגדול מוּפְלָאִין בחכמה, וְהוּא לֹא
 37 מוּפְלָא – והכהן המשיח אינו מופלא כמותם, אֶמְאִי מְתַבְּסֵר לוֹ
 38 בְּפָנָי עֲצָמוֹ, הָא הוֹרְאָה דְיִדְיָה וְלֹא פְּלוּם הִיא – הרי אין נחשבת
 39 הוראתו הוראה כלל, ונמצא שחטאו היה בשגגת מעשה בלבד ללא
 40 שקדם לכך העלם דבר, ואם כן אינו חייב קרבן.

59 כהן משיח אינו חייב אלא בהתיר מקצת מן האיסור ולא את כולו.
 60 שנינו במשנה: **וְלֹא בְעֲבוּדַת כּוֹכְבִים** אין בית דין חייבים עד שיוורו
 61 לבטל מקצת ולקיים מקצת. מבררת הגמרא: **מְנַלְן** – מהיכן למדנו דין
 62 זה. מבארת הגמרא: **דְּתַנּוּ רַבֵּנּוּ בְּרֵייתָא, לְפִי שְׁיִצְאָה עֲבוּדַת**
 63 **כּוֹכְבִים** מכלל פירשת פר העלם דבר הבא על כל המצוות, **לִידוֹן**
 64 **בְּעֲצָמָה** – שיחידה לה התורה פרשה בפני עצמה (במדבר טו כד), וחייבה
 65 את הציבור להביא פר לעולה ושעיר לחטאת ולא פר כבשאר
 66 עבירות, **יָבֹול** אני לומר שיהו בית דין חייבין פר ושעיר גם על
 67 עֲקֻרַת הַמִּצְוָה בּוֹלָה, ולא רק על ביטול מקצתה כבשאר עבירות.
 68 לכך דורשת הברייתא, **נְאֻמַר כָּאֵן** (במדבר טו כד),
 69 **וְהִידָה אִם מְעִינֵי הַעֲדָה נִעְשְׂתָה לְשִׁגְגָה, וְנְאֻמַר לְהִלְזֵן** בפר העלם
 70 דבר של ציבור (ויקרא ד יא) **וְנִעְלַם דְּבַר מְעִינֵי הַקָּהָל, מִה לְהִלְזֵן** בפר
 71 העלם דבר של ציבור מדובר בְּבֵית דִין, שלאחר שנעלם מהם
 72 ההלכה הורו ועשו הציבור על פיהם בשגגת מעשה, **אָף כָּאֵן** בפר
 73 ושעיר של עבודת כוכבים, **נְמִי בְבֵית דִין**, שחיוכם תלוי בשגגת
 74 הוראה של בית דין ולאחריו שגגת מעשה של הציבור. **וּמִה לְהִלְזֵן**
 75 בפר העלם דבר למדנו שחייבים רק על העלם דְּבַר, כלומר
 76 כשהתירו רק מקצת מן האיסור, **וְלֹא** כשעקרו לגמרי כָּל הַגּוֹף של
 77 האיסור, **אָף כָּאֵן** בעבודת כוכבים נְמִי – גם חייבים רק כאשר הורו
 78 לבטל דְּבַר, מקצת מן האיסור, **וְלֹא** את כָּל הַגּוֹף של האיסור.

משנה

79 משנה זו מבארת באיזה אופן חייבים בית דין והכהן המשיח פר
 80 לחטאת.
 81 **אֵין** בית דין חייבין קרבן, **אֲלֵא** על העלם דְּבַר עם שְׁגַגַת הַמַּעֲשֶׂה,
 82 כלומר, באופן ששגגו והורו לעשות שלא כהלכה, ועשו הציבור
 83 בשוגג על פי הוראתם זו. **וְכֵן** הכהן הַמְּשִׁיחַ אינו חייב קרבן אלא אם
 84 כן הורה טעות לעצמו, ושגג ועשה על פי הוראתו. **וְלֹא בְּעֲבוּדַת**
 85 **כּוֹכְבִים** **אֵין** חייבין קרבן, **אֲלֵא** על העלם דְּבַר עם שְׁגַגַת הַמַּעֲשֶׂה.
 86 דהיינו, אף באיסורי עבודה זרה אין בית דין חייבים קרבן אלא על
 87 העלם דבר עם שגגת מעשה.
 88

גמרא

89 מבררת הגמרא: **מְנַלְן** – מנין לומדים שאין בית דין חייבים קרבן אלא
 90 על העלם דבר עם שגגת מעשה. מבארת הגמרא: שלומדים זאת
 91 ממה דְּתַנּוּ רַבֵּנּוּ בְּרֵייתָא, נאמר בכתוב לגבי פר העלם דבר של
 92 ציבור (ויקרא ד יא) **וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, דְּהֵינּוּ**, שיעברו עבירה
 93 בשוגג. **יָבֹול** – שמא תאמר, שיהו הציבור חייבין קרבן על שְׁגַגַת
 94 מְעִשָׂה בלבד, שאם רוב ישראל יעברו עבירה בשוגג יביאו פר
 95 לקרבנם. תלמוד לומר **וְיִשְׁגּוּ וְנִעְלַם דְּבַר**, ללמדך שאין הציבור
 96 חייבין **אֲלֵא** על העלם דְּבַר עם שְׁגַגַת מְעִשָׂה – באופן שנעלם הדין
 97 מעיני הדיינים והורו לעשות שלא כהלכה, ושגגו הציבור ועשו על
 98 פי הוראתם.
 99 שנינו במשנה: **וְכֵן הַמְּשִׁיחַ**. מבררת הגמרא: **מְנַלְן** שאף הכהן המשיח
 100 אינו מביא קרבן חטאת אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה.
 101 מבארת הגמרא: שלומדים דין זה מִדְּבַתֵּיב (ויקרא ד יא) **אִם הִכְהֵן**
 102 **הַמְּשִׁיחַ יִחְטָא לְאִשְׁמַת הָעָם, וְלוֹמְדִים** מכאן שְׁהָרִי מְשִׁיחַ **בְּצַבּוּר** –
 103 שדינו של הכהן המשיח כדינו של העם, וכשם שהעם אינם מביאים
 104 קרבן אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה, אף הכהן המשיח דינו
 105 כן.
 106 עוד שנינו במשנה: **וְלֹא בְּעֲבוּדַת כּוֹכְבִים** **אֲלֵא** על העלם דְּבַר עם
 107 שְׁגַגַת מְעִשָׂה. מבררת הגמרא: **מְנַלְן** שאף בעבודה זרה אין בית דין
 108 חייבים אלא על העלם דבר עם שגגת המעשה. מבארת הגמרא:
 109 שלומדים דין זה ממה דְּתַנּוּ רַבֵּנּוּ בְּרֵייתָא, **לְפִי שְׁיִצְאָה עֲבוּדַת**
 110 **כּוֹכְבִים** מכלל שאר עבירות שבתורה לִידוֹן בקרבן **בְּעֲצָמָה**, שהרי
 111 קרבן חטאת הבא על שגגת עבודה זרה שונה מקרבן חטאת הבא על
 112 שאר עבירות, **יָבֹול** – שמא תאמר שיהו הציבור חייבין קרבן בעבודה
 113 זרה אף על שְׁגַגַת הַמַּעֲשֶׂה לבדה, כששגגו הציבור ועבדו עבודה
 114 זרה

1 מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב פֶּסָא, כְּגוֹן שֶׁהָיוּ מוֹפְלִין שְׁנֵיהֶן**, שהיו בית
 2 דין וכהן המשיח שוים בחכמה, בשוה, ואין אחד מהם כפוף לחבירו
 3 והוראת שניהם הוראה.
 4 הגמרא מבארת מתי כהן משיח אינו מתכפר עם הציבור: **כִּסְרֵי אֲפִי**
 5 **לְמִמְרֵי**, שהדין המבואר במשנתנו שכאשר הָמָא כהן משיח בְּפִנֵי
 6 **עֲצָמוּ וְעֵשָׂה בְּפִנֵי עֲצָמוּ** מתכפר בפני עצמו, **הֵיכִי דְמִי** – איך
 7 מדובר, **דִּיתְבִי** – שיושבים כהן משיח ובית הדין בְּשֵׁנֵי מְקוֹמוֹת
 8 שונים, **וְקָא מוֹרוֹ** – ומורים היתר בתְּרֵי אִיסוּרֵי – בשני איסורים
 9 שונים. **אָמַר לִיה רַבָּא, אִמּוֹ** – האם שְׁנֵי מְקוֹמוֹת גוֹרְמִין שתחשב
 10 הוראתו הוראה בפני עצמה. **אֲלֵא ודא, שְׁאִפִּילוּ יְתִבִי בְּחַד מְקוֹם**
 11 – כשיושבים במקום אחד, **וְכִיּוֹן דְּקָא מוֹרוֹ בְּתֵרֵי אִיסוּרֵי** – שהורו
 12 בשני איסורים שונים, **הָמָא בְּפִנֵי עֲצָמוּ הוּא** – נחשבת הוראתו
 13 הוראה בפני עצמה ומביא קרבן בפני עצמו.
 14 הגמרא מבארת מה נחשב כהוראה בשני איסורים שונים: **פְּשִׁימָא** –
 15 דבר זה פשוט הוא, **הוּא** – כהן משיח, שהורה היתר לעצמו בְּאִיסוּר
 16 חֲלָב, וְהָן – בית הדין, הורו להיתר בְּעֲבוּדַת כּוֹכְבִים, שבאופן זה
 17 נחשב כהן המשיח **הָמָא בְּפִנֵי עֲצָמוּ הוּא**, דְּקָא חֲלוּקִין איסורים
 18 אלו בְּטַעְמֵיהוּ – בטעמם, שכל אחד נלמד מפסוק אחר בתורה,
 19 וְחֲלוּקִין בְּקִרְבָּנוֹת שחלבו, מתכפר בְּפִר, וְהָן – הציבור, על שחטאו
 20 על שגגת הוראתו בחלב, מתכפר בְּפִר, וְהָן – הציבור, על שחטאו
 21 בעבודת כוכבים מתכפרים בְּפִר לעולה וְשְׁעִיר לחטאת, דְּהָא קָא
 22 מִיִּיתוּ הָנִי – שהרי הציבור מביאים מלבד הפר אף שְׁעִיר לחטאת,
 23 וְהוּא לֹא מִיִּיתוּ – אינו מביא שעיר אלא פר לחטאת.
 24 **וְכָל שְׁכֵן** שנחשב כהורו בשני איסורים שונים, באופן שהוּא – כהן
 25 משיח הורה להיתר בְּעֲבוּדַת כּוֹכְבִים, וְהָן – בית דין הורו בחֲלָב,
 26 דְּחֲלוּקִין בְּקִרְבָּנוֹתֵיהוֹן וְלִנְמִרֵי, דְּהוּא – כהן משיח מביא שְׁעִירָה
 27 לחטאת, וְאִינְהוּ – והם, בית דין, מביאים פִר לחטאת.
 28 **אֲלֵא** בדבר זה יש להסתפק, הורה הוּא – כהן משיח, בְּחֲלָב הַמְּכַסֶּה
 29 את הַקֶּרֶב, וְהָן – בית דין, בְּחֲלָב שְׁעַל הַתְּקִין – המעי הדק הסמוך
 30 לקיבה, מִהוּ הַדִּין, מִיּוֹ אִמְרִינֵן, אָף על גַּב דְּקִרְבָּנֵן שְׁוֵה, ששניהם
 31 מביאים פר לחטאת, מִיּוֹ דְמִתְרֵי קִרְאֵי קָתְוֵי – שנלמדים הם משני
 32 פסוקים שונים, הָא פְּלִיגִין בְּטַעְמֵיהוּ – לכן נחשבים הם כשני
 33 איסורים שונים, או דְלָמָא – אולי נאמר, ששני האיסורים הללו, שֵׁם
 34 חֲלָב אֶחָד הוּא – שניהם נקראים בשם איסור אחד ששמו איסור
 35 חֲלָב, ולכן נחשב כהורו באותו איסור ומתכפר כהן משיח עם
 36 הציבור.
 37 מוסיפה הגמרא להסתפק עוד: **אִם תְּמַצָּא לומַר**, שכאשר הורו בשני
 38 איסורי חלב אינו נחשב הוראה בשני איסורים, שכן שֵׁם חֲלָב אֶחָד
 39 הוּא, ומתכפר הוא עמהם, יש להסתפק באופן אחר, הורה הוּא –
 40 כהן משיח בְּחֲלָב, וְהָן – בית דין בְּדָם, מִהוּ, מִי אִמְרִינֵן בְּטַעְמֵיהוּ
 41 הָא פְּלִיגִין – הרי חלוקים ושונים איסור חלב ואיסור דם זה מזה
 42 במקור האיסור, או דְלָמָא – או אולי בִּיּוֹן דְשׁוֹיִן בְּקִרְבָּנֵן, ששניהם
 43 מביאים פר לחטאת, בְּתֵרֵי קִרְבָּן אֲוִלִינֵן – הולכים אחר הקרבן והוא
 44 הקובע, ולכן אף על פי שהורו כהן משיח ובית דין באיסורים שונים
 45 מתכפר הוא בקרבנם. תִּיקֵן – תעמוד שאלה זו שלא נפשט הספק.
 46 שנינו במשנה: **שְׂאֵין בֵּית דִין חֵיבִין עַד שְׁיִוְרוּ לְבַטֵּל מְקַצַּת מִן**
 47 **הַאיסוּר, וְלִקְיִים מְקַצַּת וכו'.** מבררת הגמרא: **מְנַלְן** – מהיכן למדנו
 48 דְּאִינֵם חֵיבִים פר העלם דבר עַד שְׁיִוְרוּ בית דין לְבַטֵּל מְקַצַּת וְלִקְיִים
 49 מְקַצַּת. מבארת הגמרא: **בְּדִאמְרִינֵן** – כמו שאמרנו בְּאִידֵן פִּירְקוֹן
 50 – בפרק הקודם (ד-), כתוב בתורה (ויקרא ד יא) **וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל**
 51 **יִשְׁגּוּ וְנִעְלַם דְּבַר מְעִינֵי הַקָּהָל, וְגו', דורשת** הגמרא, דווקא שנעלם
 52 דְּבַר, כלומר חלק מן האיסור, **וְלֹא כָל הַגּוֹף** של האיסור, היינו
 53 האיסור כולו.
 54 שנינו במשנה: **וְכֵן הַמְּשִׁיחַ**. מבררת הגמרא: **מְנַלְן** – מהיכן למדנו
 55 שגם המשיח חייב רק אם לא עקר את כל האיסור. מבארת הגמרא:
 56 **דְּבַתֵּיב** בתורה (ויקרא ד יא) **אִם הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ יִחְטָא לְאִשְׁמַת הָעָם,**
 57 הוֹקֵשׁ בזה כהן משיח לעם, הָרִי לנו מכאן שכהן מְשִׁיחַ **בְּצַבּוּר,**
 58 וכשם שבית דין אינם חייבים כשהורו לעקור לגמרי את האיסור כך

זרה, אף בלא שהורו להם בית דין טעות בדבר. אין לומר כן, שהרי
נאמר בן – לגבי שגגת הציבור בעבודה זרה (במדרש טו כז) 'וְהָיָה אִם
מַעֲיָנִי הֶעֱדָה נַעֲשֶׂתָה לְשִׁגְגָה/ וְנִאֲמַר לְחֵלֶן – לגבי שגגת הציבור
 בשאר עבירות (ויקרא יג) 'וְנִעְלַם דָּבָר מֵעֵינַי הִקְהַל', ומאחר ובשניהם
 נאמרה תיבת 'מעיני' לומדים זה מזה בגזירה שוה, **מִה לְחֵלֶן** – כשם
 שלגבי שאר עבירות **אין** בית דין **תִּיבִין** קרבן **אֵלָּא** **עַל הַעֲלָם דְּבָר**
עִם שְׁגֵגַת מַעֲשֶׂה, אִף בֵּן – לגבי שגגת הציבור בעבודה זרה, **אין**
 בית דין **תִּיבִין** קרבן **אֵלָּא** **עַל הַעֲלָם דְּבָר** **עִם שְׁגֵגַת מַעֲשֶׂה**.

הגמרא מבררת מה הוא דינו של הכהן המשיח לגבי שגגת עבודה
 זרה: נתבאר במשנתנו שבית דין אינם חייבים קרבן אלא על העלם
 דבר עם שגגת מעשה, בין בעבודה זרה ובין בשאר עבירות. וכן
 נתבאר שהכהן המשיח דינו כבית דין לגבי שאר עבירות, שאף הוא
 אינו חייב אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה. וְאֵילוּ דִינוֹ שֶׁל הַכֹּהֵן
הַמְּשִׁיחַ בְּשִׁגְגַת עֲבֹדַת בּוֹקְבִים כדינם של בית דין **לֹא קָתַנִּי** – לא
 נתפרש כן במשנה, שהרי אין המשנה אומרת 'זכּוּן המשיח' לגבי
 איסור עבודה זרה. ויש לדייק מכך, שבעבודה זרה חייב הכהן המשיח
 להביא קרבן אף בשגגת מעשה בלבד, בלא העלם דבר, כשאר יחיד.
מִתְּנִיחֵין מַנִּי – מי הוא התנא ששנה את משנתנו, **רַבִּי הוּא, דְּתַנָּיָא**
 – שכך שנינו בברייתא, דינו של כהן מְשִׁיחַ בְּשִׁגְגַת עֲבֹדַת בּוֹקְבִים,
 נחלקו בו תנאים. **רַבִּי אוֹמְרֵי**, שמביא הוא שעירה לחטאתו אף
בְּשִׁגְגַת מַעֲשֶׂה לבדה, בלא העלם דבר. וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים, אינו חייב
 אלא **בְּהַעֲלָם דְּבָר** עם שגגת המעשה. וְשׁוּין רבי וחכמים בענין זה
 שְׁדִינוֹ שֶׁל הַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ בְּשִׁעֲרֵיהָ כיחיד. כלומר, אפילו חכמים
 הסוברים שגם בעבודה זרה אין דינו של הכהן המשיח שוה לדינו של
 היחיד, שהרי אין הוא מתחייב אלא על העלם דבר עם שגגת
 המעשה, ואילו יחיד מתחייב על שגגת מעשה לבדה, מכל מקום
 מודים הם ששוה הוא ליחיד בענין זה שמביא שעירה לחטאתו כיחיד.
 וְעוֹד שׁוּין רבי וחכמים בענין נוסף, שְׁאֵין הַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ מְבִיא אֶשֶׁם
 תְּלוּי כֻלָּל. כלומר, אפילו רבי הסובר שדינו של הכהן המשיח
 בעבודה זרה שוה לדינו של היחיד, שמתחייב אף על שגגת מעשה
 בלא העלם דבר, מכל מקום הוא מודה שאינו שוה לגמרי ליחיד,
 שהיחיד מביא אשם תלוי כשיש ספק בידו אם עבר עבירה בשוגג
 ואילו הכהן המשיח אינו מביא אשם תלוי כלל.

הגמרא דוחה את מה שנתבאר שהמשנה כשיטת רבי היא. מקשה
 הגמרא: וְתַסְבְּרָא – וכי סבור אתה שאפשר להוכיח מן המשנה שהיא
 נשנית על ידי רבי, מאחר שלא נקטה המשנה 'זכּוּן המשיח' לגבי
 עבודה זרה, והרי יש עוד משנה כעין זו להלן (מ), המפרשת שאין בית
 דין חייבים קרבן עד שיוורו בדבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, וכן
 המשיח, ואף בעבודת כוכבים אין חייבים עד שיוורו בְּדָבָר שְׁזָדוּנוּ

כָּרַת וּבְשִׁגְגַתוֹ תְּטַאֲתָא, אבל 'זכּוּן המשיח' לענין עבודה זרה **מִי קָתַנִּי**
 – האם המשנה שונה שם שאף המשיח דינו כן בעבודה זרה, הלא אין
 היא אומרת זאת, ואף על פי כן הדין הוא שגם בעבודה זרה אין הכהן
 המשיח מתחייב אלא בהעלם דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. **אֵלָּא**
 בהכרח צריך לומר, דְּתַנִּי הָא וְהוּא תְּרִין לְהָא – שהמשנה שם
 מפרשת לגבי שאר עבירות שדינו של המשיח כציבור, שאינם חייבים
 אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת, וממילא יודעים אנו שאף
 בעבודה זרה דינו שוה לציבור לענין זה. **הַבָּא נְמִי** – אף כאן
 במשנתנו יש לומר כן, דְּתַנָּא הָא וְהוּא תְּרִין לְהָא – שהמשנה מורה
 לנו שדינו של המשיח כציבור בשאר עבירות, שאינו מתחייב אלא
 על העלם דבר עם שגגת המעשה, וממילא יודעים אנו שאף לגבי
 עבודה זרה דינו כן.

נמצא, שאין להוכיח מדברי המשנה שנשנית על ידי רבי, אלא יתכן
 שנשנית על ידי חכמים, הסוברים שאין חילוק בדינו של הכהן המשיח
 בין שגגת עבודה זרה לשאר עבירות, ובכל ענין אינו מתחייב אלא
 על העלם דבר עם שגגת המעשה.

הגמרא מבררת את סברות מחלוקתם של רבי וחכמים. מבררת
 הגמרא: **מֵאֵי טַעְמָא דְּרַבִּי** הסובר שכהן משיח חייב על שגגת מעשה
 בעבודה זרה אף בלא העלם דבר. מבארת הגמרא: **אֲמַר קָרָא** לגבי
 שגגת עבודה זרה של יחיד (במדרש טו כח) 'וְכִסֵּף הַכֹּהֵן עַל הַנֶּפֶשׁ
הַשּׁוֹנֵנֶת בְּחַטָּאתָהּ בְּשִׁגְגָה/ וְדוֹרְשִׁים אֶת הַמִּקְרָא כִּי הַנֶּפֶשׁ' וְהַ כֹּהֵן
מְשִׁיחַ, הַשּׁוֹנֵנֶת' וְהַ נְשִׂיא. ובדרשת התיבות 'בְּחַטָּאתָהּ בְּשִׁגְגָה' נחלק
 רבי וחכמים. **רַבִּי סָבֵר** שדורשים כך, **חַטָּא וְהַ בְּשִׁגְגָה יְהֵא**, כלומר,
 בעבודה זרה יש לחייב את הכהן המשיח אפילו על שגגת מעשה
 לבדה. וְאֵילוּ רַבְּנֵין סָבְרֵי שֶׁכָּרִי שֶׁכָּר דוֹרְשִׁים תִּיבוֹת אלו, שאין חייב קרבן
 בעבודה זרה על שגגת מעשה לבדה, אלא **מִי שֶׁחַטָּאתוֹ בְּשִׁגְגָה**
 בשאר מצוות, דהיינו הדיוט שמתחייב לעולם בשגגת מעשה לבדה,
יֵצֵא כֹּהֵן מְשִׁיחַ שְׁאֵין תְּטַאֲתוֹ בשאר מצוות **בְּשִׁגְגָה** לבדה, **אֵלָּא**
בְּהַעֲלָם דְּבָר עם שגגת המעשה, ומכאן שאף בעבודה זרה אינו חייב
 על שגגת מעשה לבדה.

הגמרא ממשיכה לברר את דברי הברייתא. שנינו בברייתא: וְשׁוּין רבי
 וחכמים שְׁדִינוֹ שֶׁל הַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ בעבודה זרה **בְּשִׁעֲרֵיהָ** בְּקִרְבָּנוֹ שֶׁל
 יָחִיד. מבררת הגמרא: **מִנְּהֵין** – מנין לומדים דין זה. מבארת הגמרא:
דְּאֲמַר קָרָא לגבי שגגת עבודה זרה (במדרש טו כז) 'וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת
 תִּחַטָּא בְּשִׁגְגָה, וְהִקְרִיבָה עוֹבֵת שְׁנֵתָה לְחַטָּאת', ולומדים מן התיבות
 'נפש אחת' שְׁאֵחָד יָחִיד וְאֵחָד נְשִׂיא וְאֵחָד מְשִׁיחַ – בין יחיד ובין
 נשיא ובין כהן משיח, כולם מביאים שעירת עזים לקרבנם, שהרי
כֻּלָּם בְּבָלֵל נֶפֶשׁ אַחַת' הֵן.